

Tractatus sancti Thome de ente et essentia seu de quidditatibus reru[m] intitulus.

<https://hdl.handle.net/1874/461679>

5

Tractatus sancti Thome de en
te et essentia seu de quidditati
bus rerū intitulatus.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Vomā pius orō
 ro: i pñ° magn?
 ē i fine fm phm i
 prio celi et mūdi
Ens at et eēncia
 fūt q prio in itellū capiunt. vt
 dicit Auicēna i prio sue methas
 phice **I**deo ne ex eoz ignorātia
 errae atingat. ad eoz difficulta
 tē apenēdā. dicēdū ē qd nomie
 eēncie et entis figficet. et quō i
 diuisiū in emiant. a quō se hēant
 ad itētōes logicas. s. gen? spēs?
 et drāz. **Q**uia vō ex ppositis sim
 pliciu cognitōez acāpē debem?
 et ex posterorib? i pōza deuenire.
 vt a faciliōrib? iāpiētes auenien
 tior fiat disciplina. igit a figtōe
 etis ad figtōez eēncie pcedēdū ē
Sciēdū ē igit q sicut i qnto
 methaphice phus dicit. ens p
 se duplr dr. Vno mō qd diuis
 dit p decē gnā. Aliomō qd figt
 pponū veritatē. **H**oz at drāa ē
 qz 2° mō p̄t dici ens oē illud de
 q affirmatīa p̄pō for̄n p̄t. etiā
 si illd i re nihil ponat. p quē mo
 dū puacōes et negacōes enā
 dicūt. dicim? em q affirmacō ē
 opposita negacōi. et q cētās ē
 i oculo. **S**z prio mō nō p̄t dici
 ens nisi qd aliqd i re ponit. vñ
 prio mō cētās et huiōi nō fūt

enā **N**omē igit eēncie nō fuit
 ab ente: 2° mō dicto. aliq em hoc
 mō dicūt enā q eēnciā nō hnt
 vt ptz in puacōib? . s. fuit ab
 ente prio mō dco **V**ñ a metator
 i eodē loco dicit q ens prio mō
 dcm ē qd figt eēnciā rei. Et qā
 vt dcm ē ens h mō dcm diuidi
 tur p decē gnā. **O**portz q eēncia
 figficet aliqd cōe oib? naturis
 p quā diuisa enā in diuisis ges
 nerib? et spēs? collocant. sicut
 hūamitas ē eēncia hōis et sic de
 alijs. a qz illd p qd res constituit
 i p̄pō gnē vel spē ē h qd figt p
 diffimicōez idicātē qd ē res. inde
 ē q nomē eēncie a phis i nomē
 qditatis mutat. Et h ē qd phus
 frequē noiat qd qd erat eē. i. h
 p qd aliqd hz eē qd. dr etiā for
 ma fm q p formā figt cētudo
 vñ? c? qz rei. vt dr Auicēna i 2°
 sue methaphice. h etiā a° noie
 natura dr: acāpiēto naturā fm
 p̄m mōm illoz qtuor qz boed? i
 ti° de duab? naturis affiḡt. s. q
 naturā dr: eē illud qd itellū qd
 mō capi p̄t. **N**ō em res ē itelligi
 bilis nisi p diffōez et eēntiā suā
Et sic etiā phus dr in qnto me
 thaphice q ois sbna ē natura.
Tñ nomē natuē h mō sup̄te fig
 mificat eēnciā rei fm q hz ordi

nē ad ppā opatōez. cū nulla res
ppā opatōe destituat. **Q**uid di
tatis vō nomē fuit ex hō qd p di
ffinitōez figt. **S**z eēcia dī fm
q p eā ens hz eē. **S**z qz ens
absolute et p pus dī de sbncijs
et p posterū et qī scōario de ac
cētib? **I**nde ē q eēcia ppē et
vere ē i sbncijs et ē i accētib? q
dāmō et fm qd. **S**ubārū vō q
dā simplices sūt qdā ppositē. et
i vtrsqz ē eēcia. h in simplici b?
venozī et nobiliozi mō fm q eē
nobilius hnt. sūt em cā eoz q
pposita sūt admin? sbnā pna q
de? ē. **S**z qz illaz sbnaz eēcie
sūt nob magis occulte. iō ab ef
fēcijs sbnaz ppositaz iāpiēdū ē
vt a faciōib? dueiencōz sit dis
cīplina. **I**n sbnīs igit ppositis
sūt for et mā. vt i hōie aia et cor
pus. **N**ō at pt dīc q alterz illo
rū tm eēcia dicat. q em mā so
la nō sit eēcia rei. planū est: qz
res p eēcia suā agnoscibil ē et
i spē ordinat vel i gnē. h mā nec
agnicōis pn^m ē. n^c fm eā aliqd
ad gen? ordinat vel ad spēz. h
fm illō fm qd aliqd actu ē. nec
etiā pt for tm eēcia sbne pposi
te dīc. qūis hō qdā asserē conat.
Ex his em q dca sūt pz q eēcia
ē illud qd p difficōez rei figt di

ffinitio aut sbnaz māliū nō tm
cōtiet formā h etiā māz. alit em
diffinitōes nales a mathemati
ce nō differēt. nec pt dīc q mā
i diffinitōe sbne nalis ponat si
aut additū eēcie ei? vel ens eē
eēcia ei?. qz h mod? diffinitō
nū ppri? ē accētib? q pfcāz eēn
tiā nō hnt. vñ optet q i diffinis
tiōe sua sbiectū recipiat qd ē eē
gen? eoz. ptz ergo q eēcia cō
p hēdit māz a formā. **N**ō at pt
dīc q eēcia figficet relacōez q
est int mām et formā. vel aliqd
sup additū ipis. qz h de nēcitate
eēt accētis vel cōneū a re. nec p eā
res agnosceret q oīa eēcie due
mūt. p formā em q ē act? mate
rie mā effiat ens actu a h aliqd.
Vñ ē q illō qd supueit nō dat
eē actu simplr mateie h eē actu
tale. sicut etiā accēta faciūt. vt al
bedo facit actu albū. vñ cū talis
for acqrit non dī gnari aliqd
simplr h fm qd. **R**elinqf g^o q
nomē eēcie i sbnīs ppositis fig
ficet illō qd ē cōpositū ex mā et
for. **Q**uic dsonat vbu loecij in
cōmēto sup libz pntoz vbi dīc
q vsya figt ppositū. vsya em a
pud grecos idē ē q eēcia apud
nos. vt ipē met dīc i li^o de dua
bus natuis. **A**ncōna etiā dīc q

quodditas substantiarum dispositarum est ipsa compositio forme et materie. **C**ommetator etiam dicit super **A** methaphisice **R**es quod habet species in rebus generalibilis est aliquid medium in dispositum ex materia et forma. **H**uius etiam concordat ratio quod esse substantie dispositae non est esse terminum forme nec esse terminum materie. **S**ed ipsius dispositi essentia autem est secundum quam res esse dicitur. **N**on oportet quod essentia que res denotat ens non terminum sit forma nec terminum materia sed utrumque. **Q**uoniam huiusmodi esse siue essentie suo modo sola forma sit causa sic etiam videmus in alijs que ex pluribus principijs constituntur quod res non denotat ab altero illorum principio terminum sed ab eo quod utrumque complectitur ut patet in saporibus. quod ex actione calidi digerentis humidum calidum dulcedo et quoniam huiusmodi modo calor fit causa dulcedis non terminum corpus denotatur dulcedo a calore sed a sapore que calidum et humidum complectitur. **S**ed quod in diuisione principij est materia ex hoc forte videtur sequi quod essentia que materiam in se complectitur sit et forma sit particularis terminum et non vltima. ex quo sequitur quod vltima diffinitio non haberet cum essentia sit illud quod per diffinitioem significat et ideo sciendum quod materia non quolibet modo accepta est diuisione principij sed solum materia signata et dico materiam signatam que substantia definitioem dimensionibus ostendit.

sed autem materia non ponitur in diffinitioe terminis in quantum terminum sed potest in diffinitioe conne sortis. si sortes diffinitioem habere possit in diffinitioe autem terminis ponitur materia non signata non enim in diffinitioe conne terminis ponitur hoc os vel hoc caro sed os et caro absolute que sunt materia terminis non signata. **V**ic g^o patet quod materia essentialis terminis et sortis non dicitur nisi secundum signatum et non signatum. **N**on commetator dicit super **A** methaphisice quod sortes nihil aliud est quam actualitas et rationalitas que sunt quodditates eius. **V**ic etiam essentia generis et speciei secundum signatum et non signatum dicitur. quoniam aliud modus definitiois sit utrobis quod definitio indiuidui respectu speciei est per materiam definitam dimensionibus certis definitio autem speciei respectu generis est per diuisionem constitutiuam que ex forma rei fitur. sed autem definitio que est in specie respectu generis non est per aliquid aliud in essentia speciei ex his quod nullo modo in essentia generis sit imo queque est in specie est igne terminum ut non definitiuum si enim actualis non esset totum quod est terminum sed pars eius non predicaretur de eo cum nulla pars integralis de suo toto predicaretur. **H**oc autem quomodo ostendat videri potest si inspicatur quilibet corpus differt secundum quod predicat ut generis et ut est pars integralis actualis non enim potest esse eodem modo generis que modo est pars inte

gialis. Hoc igitur nomen quod est corpus multipliciter accipitur. corpus enim secundum quod est in genere substantie dicitur ex eo quod habet tres naturas ut in eo possint designari tres dimensiones. ipse enim tres dimensiones designate sunt corpus secundum quod est in genere quantitatis. Contingit autem in rebus naturalibus ut quod una habet perfectio ad ulteriorem etiam perfectio non attingat. sicut patet in homine quod natura sensitiva habet et ulterius habet intellectiva sicut etiam super illa perfectio quod est habet tale formam ut in ea possint tres dimensiones designari potest etiam alia perfectio adiungi ut vitalis vel aliquid huiusmodi. Potest etiam corpus designare rem aliquam quod habet tale formam ex qua sequitur designabilitas trium dimensionum cum perfectione ut scilicet ex illa forma nulla perfectio ulterius sequitur. sed si quod aliud super addit sit per significacionem corporis sic dicitur. et hoc modo corpus erit in terrenalibus et materialibus per animalis. quod sic anima erit per id quod designatum est nomine corporis. et erit superueniens ipsi corpori ita quod ex istis duobus anima scilicet et corpore sicut ex partibus constituitur animal. Potest etiam hoc nomen corpus hoc modo accipi ut significet rem quandam quod tale formam habet ex qua tres dimensiones in ea possint designari quocumque sit forma illa siue ex ea possit provenire aliquid ulterius perfectio siue non. et hoc

corpus est genus animalis. quod in animalibus nihil accipitur explicitate quod non implicitate in corpore continetur. non enim animalitas est alia forma ab illa per quam in re poterat designari tres dimensiones. et ideo cum dicebat quod corpus est quod tales forma habet ex qua possint designari tres dimensiones in eo intelligebatur quocumque quod forma siue esset animalitas siue lapiditas siue quocumque alia forma. et sic forma animalis implicitate in forma corporis continetur. potest corpus est genus eius. talis etiam est habitudo animalis ad hominem si enim animal tamen nominaret rem aliquam quod haberet tale formam vel perfectionem ut possit sentire et movere per principium in eo existens cum perfectione alterius perfectio tunc quocumque alia ulterius perfectio superveiret ad animal haberet se per modum partem et non sicut implicitate continetur in ratione animalis. et sic animal non esset genus hominis. sed est genus secundum quod significat quando dicitur rem ex cuius forma potest provenire motus et sensus quocumque sit illa forma siue sit anima sensibilis tamen siue sensibilis et rationalis sit. **Sic** igitur genus significat indefinitate totum id quod est in specie. non enim tamen significat materiam. sicut etiam dicitur significat totum et non significat tamen formam. et etiam diffinitio totum significat et etiam species. sed tamen dicitur similitudine. quod genus significat totum ut quodammodo denotacione determinans illud quod

est male in re sine determinatione proprie forme. unde genus huius ex materia quibus non fit materia. ut patet in corpore quia corpus ex hoc dicitur quod habet tale perfectionem ut possint in eo designari tres dimensiones. quod quodammodo perfectionem materiam se habet ad ulteriores perfectiones. dicitur vero est eorum uersio sicut quodammodo denotatio superius a foris determinatione per hoc quod de primo intelligitur ei fit materia determinata. ut patet cum dicitur animal. scilicet illud quod habet animam non enim est determinatum quod sit utrum corpus? vel aliquid aliud. Unde dicitur Aristoteles in Metaphysica quod genus non intelligitur in dicitur sicut per seentiam eius. sed solum sicut ens ex eentia. sicut est subiectum de intellectu passionis et subiectum de passione predicatur. ideo etiam genus non predicatur de dicitur per se loquendo ut dicitur philosophus in primo metaphysice. et in quarto topicorum. nisi forte sicut subiectum predicatur de passione. Sed diffinitio vel species comprehendit utramque partem. scilicet determinationem materiam quam designat nomen generis. et determinationem formam quam designat nomen dicitur. Et per hoc patet ratio quare genus dicitur et species se habeant per proportionem ad materiam et formam et oppositum in natura. quibus non sunt idem quod illa. quia nec genus est materia. sed a materia sumptum ut totum significans. nec dicitur est forma sed a forma sumptum ut totum significans. Unde dicitur

mus homines esse animal rationale mortale et non ex animali et rationali. sicut dicitur enim esse ex anima et corpore. ex anima enim et corpore dicitur homo esse sicut ex duabus rebus? quodammodo res facta constituta quod nulla illarum est. homo enim nec est anima nec corpus? sed si aliquid modo ex rationali et animali dicitur esse non erit sicut res aliquid facta ex duabus rebus est constituta. sed sicut intellectus factus ex duobus? intellectibus? intellectus enim animalis est sine determinatione et perfectione specialis forme exprimitur namque rei ab eo quod est male respectu ultime perfectionis intellectus autem huius dicitur rationalis constituit in determinatione forme specialis. ex quibus duobus constituitur intellectus species et diffinitio. et ideo sicut res constituta ex aliquibus rebus? non recipit predicationem earum rerum ex quibus constituitur. ita nec intellectus recipit predicationem eorum intellectuum ex quibus constituitur. non enim dicitur quod diffinitio est dicitur. **Quoniam** autem genus significat totam eentiam species non tamen oportet ut diuisarum species quare idem est genus sit una eentia. quia unitas generis ex ipsa determinatione vel idem procedit. non autem ita quod illud quod significatur per genus? sit una natura et essentia in numero in diuisis speciebus? cui superueniat res alia quod sit dicitur determinationem ipsarum sicut forma determinat

mān q̄ ē vna nūero. s̄ qz gen?
figficat aliquā formā nō tñ def-
miate hāc. vel illā quā drā deter-
miate expmit. q̄ nō ē alia quā il-
la q̄ defmiate figficabat p ges-
nus. et iō dōt cōmētator i vndecio
metaphicā qz mā p̄ia ē vna. et
dī vna p̄ remōtiōez oim forrūe
s̄ gen? dicit vñū p cōitatē et ge-
neralitatē forme. vñ ptz qz p ad-
dicionē drē remota ē illa idēfmiā-
tio q̄ erat cā vnitatis gn̄is et re-
manent spēs p eēntiā diūse. Et
g° gen? nō ē vñū nūero s̄m na-
turā i illis spēbus diūsis. qz au-
fert illico cā vnitatis. s̄ idēfmiā-
tio Et qz vt sup̄ dcm̄ ē natuā a
eēntia spēi ē idēfmiāta resp̄cū is
diuidui sicut natuā gn̄is resp̄cū
spēi. inde ē qz sicut id qd̄ ē gen?
put̄ p̄dicabat de spē iplicabat
i sua figficacōe totū q̄uis idisti-
cte qd̄ defmiate exp̄ssuz erat in
spē. ita id qd̄ ē spēs s̄m qz p̄dica-
tur de idiuiduo optet qz figmifi-
cet totū id qd̄ ē eēntialit̄ i idiuis-
duo licet idistictē Et h̄ mō eēns-
cia spēi figficat noie hōis vñ hō
de sorte p̄dicat Si aut̄ nā spēi
defiḡt cū p̄siōe mateie defiḡte
q̄ ē p̄n^m idiuiduacōis. sic hēbit
se p modū ptis et h̄ mō figfica-
tur noie hūamitatis. Hūamitas

em̄ defiḡt id vñ hō ē hō. mā aut̄
defiḡta nō ē id vñ hō ē hō. et ita
nullo mō cōtinet̄ iter illa ex q̄bz
hō hēt h̄ qz fit hō Cū g° hūamis-
tas i suo itellcū icludit tñ ea ex
q̄bus hō hēt vt fit hō. patz qz ex
figficacōe ei? excludit̄ vel p̄di-
tur mā defiḡta Et qz ps nō p̄di-
cat de suo toto. inde ē qz nec de
hōie nec de sorte p̄dicat hūamis-
tas Vñ dicit Auiēna qz qd̄ dis-
tas op̄is nō ē ipm̄ op̄ositū aut̄
ē qd̄ ditas. q̄uis etiā ip̄a qd̄ dis-
tas sit op̄ositū. sicut hūamitas li-
cet sit op̄osita nō tñ ē hō. imo op̄-
tet qz sit recepta i alio qd̄ sit mā
defiḡta S; qz vt dcm̄ est defiḡ-
tio spēi resp̄cū gn̄is ē p formā
et defiḡtio idiuidui resp̄cū spēi
est p mān. ideo optet qz nomē
fiḡns aliq̄d vñ natuā gn̄is sui-
tur cū p̄siōe forme defiate p̄fi-
ciētis spēz figficet p̄te mateiale
totū. sicut corp? ē mateialis ps
hōis. Nomē aut̄ figficās id vñ
sūtur natuā spēi cū p̄siōe ma-
tere defmiate figficat p̄te forlē
et iō hūamitas figficat vt for-
q̄dā. a dī qz ē for totū nō q̄i sup̄
addita ptib? eēntialib? i mate-
rie et forme. sicut for̄ dom? sup̄
addit̄ ptib? itēglib? s̄ magis
ē for̄ q̄ ē totū. s̄ māz op̄lectēs et

formā cū p̄dione eoz p̄ que na
ta ē materia designari. Sic ergo
patet q̄ h̄ nomē homo et hoc no
men hūanitas essentia h̄is sig
nificat. h̄ diuimode qz h̄ nomē
h̄ significat eā vt totū inq̄ntū
scz nō p̄dit designationē mate
rie sed iplicate continet eā et in
distincte. sicut dictū est q̄ gen⁹
cōtinet differētā. et ideo p̄dicat
hoc nomē homo de indiuiduis. h̄
hoc nomē hūanitas significat eā
vt p̄tem qz nō cōtinet in signifi
catione sua nisi id qd̄ est h̄is i
q̄ntū h̄. et p̄dit oēm designa
tionē materie. vñ de indiuiduis
h̄ibus nō p̄dicat. et p̄pter hoc
nomē eēcie q̄qz inuenitur p̄di
can de re. dicim⁹ em̄ sorte esse es
sentia quādā. et q̄qz negat. si
cut dicim⁹ q̄ essentia sortis non
est sortes.:

Uiso quid significetur
p̄ nomē eēcie i sub
stācijs op̄positis. Vis
dendū est quō se ha
bēant ad intēiones logicas scz
ad rōem generis sp̄ei et differē
tie. qz aut̄ id cui cōuenit ratio ge
neris vel sp̄ei p̄dicat de hoc sin
gulari siḡto ip̄ssibile est q̄ rō
v̄lis scz generis vel sp̄ei cōueniat
essentie s̄m q̄ p̄ modū p̄tis sig

mificat vt nomē hūanitas vel
aiālitatis. Et ideo dicit Auicēna
q̄ rōnalitas nō est dr̄na sed p̄n
cipiū dr̄ne. et eodē mō hūanitas
nō est sp̄es nec aiāleitas ē gen⁹
Similit̄ nō potest dici q̄ ratio
generis vel sp̄ei cōueniat eēcie
s̄m q̄ est quedā res ex̄ns extra
singulana vt plōmā ponebāt.
qz sic nec gen⁹ nec sp̄es p̄dica
retur de indiuiduis. nō em̄ p̄t dis
ci q̄ sortes sit illud qd̄ ab eo di
uisū et sepatū est. Nec illud ite
rū sepatū p̄ducet in cōgnicōez il
lius singlaris. et iō relinq̄tur q̄
ratio generis vel sp̄ei cōueniat eē
cie s̄m qd̄ significat p̄ modū to
tus vt noie h̄is vel alis put i
plicate et idistincte cōtinet totū
id qd̄ in indiuiduis est. Natura
aut̄ vel eēcia sic accepta p̄t dus
pliciter cōsiderari. Vno mō s̄m rōez
et natura p̄p̄riā. et h̄ est absolu
ta cōsideracō ei⁹ et h̄ mō nihil est
v̄ez p̄dicari de ea nisi q̄ cōueniūt
sibi s̄m qd̄ huiōi. vñ q̄cqd̄ alio
rū attribuit̄ ei falsa erit attribu
tio. v̄bi gr̄a h̄i i eo q̄ h̄ ē cōuenit
aiāle et rōnale et alia q̄ ē in diffi
nicōe ei⁹ cadūt. albū vero et qd̄
qd̄ huiōi fuerit qd̄ nō ē de rōne
hūanitas nō cōuenit h̄i inq̄ntū
h̄ s̄ magis cōuenit ei inq̄ntū ē h̄ h̄

Vn si quæ vtrū illa natura sic
considerata possit dici vna vel plus
res. neutrum concedendum est. quia vtrūque
est extra intellectum humanitatis et vtrūque potest sibi accidere. Si
enim pluralitas esset de intellectu eius
nunc possit esse vna. cum tamen vna sit
sicut quod est in sorte. Similiter si vni-
tas esset de intellectu eius. tunc esset vna
et eadem essentia sortis et plato-
nis. nec possit in pluribus plurali-
tari. Alio modo considerat essentia sicut
esse quod habet in se vel in illo. et sic de
ipsa aliquid predicat per accidens ratione
eius in quo est. sicut dicitur homo est
albus. hoc albedo predicat per accidens
quia hoc non conueniat homini in-
quantum homo. hoc autem naturam habet dup-
plex esse vnum in singularibus. aliud
in anima. et sicut vtrūque conser-
uatur de eadem naturam accensam in sin-
gularibus. et habet multiplex esse sicut
singularium diuersitate. et tamen ipsi
nature sicut suam primam considerationem
scilicet absolutam nullum istorum esse de-
bet. Alterum enim est dicere quod essentia
hominis inquantum humanitas habeat esse in se
singulari quia si esse in se singulari
conueniret homini inquantum homo est. nunc
esset ex hoc singulari sicut si con-
ueniret homini inquantum homo est non esse

in se singulari. nunc esset in se sin-
gulari quod est falsum. ergo potest quod
natura hominis absolute considerata
abstrahit a quolibet esse in anima et
in suppositis. ita tamen quod non fiat predi-
catio alicuius eorum. et hoc naturam sic con-
siderata est quod predicat de indi-
uisis omnibus. Non tamen propterea potest
dici quod ratio vltima conueniat naturam sic
acceptam. quia de ratione vltima est veritas
et veritas. naturam autem humane neu-
trum istorum contingit sicut absolutam
considerationem suam. si enim esset de intel-
lectu hominis veritas. tunc in quocumque in-
ueniretur humanitas in eo inuen-
nirerit veritas. si quicquid in eo est indi-
uiduatum est. Similiter etiam non potest
dici quod ratio generis vel speciei accidat
naturam humane sicut esse quod habet in indi-
uiduo. quia non inuenit in indiuisis
humana naturam sicut veritate. ut fit
quod vnum omnibus conueniens quod ratio
vltima exigit. **R**elinquitur ergo quod ratio
speciei accidat naturam humane sicut il-
lus esse quod habet in intellectu. ipsa enim
naturam humane in intellectu habet esse ab-
stractum ab omnibus indiuisis. et ideo
habet uniformem comparationem ad omnia in-
diuisa que sunt ex anima. putat equali-
ter est similitudo reducens in omnem cogiti-
tionem inquantum sunt homines. et ex hoc quod
tale respiciet ad indiuisa intel-

lais adiucit rōez sp̄ei et attribuit
 sibi vñ d̄t cōmētator i p̄o de aīa.
 q̄ itellet? agit vltatē in reb? .
 idē etiā dicit Auicēna in sua me-
 taphica. et quīs hęc natuā itel-
 lecta habeat rōem vltatis s̄m
 qd̄ opatur ad res extra aīam.
 qz est vna silitudo oīm rerū tñ
 s̄m hoc q̄ hēt esse i hoc itellcū vel
 i illo est p̄ticularis qd̄ a sp̄es itel-
 ligibilis. et ideo dictū cōmētato-
 ris deficiat supra terciū de aīa qui
 voluit ex vltate forme intellecte
 vltatē itellcūs in oib? cōcludē.
 qz nō est vltas illi? forme s̄m
 h̄ esse qd̄ hēt in itellcū. sed s̄m
 q̄ refert̄ ad res s̄m q̄ est silitu-
 do rerū. sicut etiā si eēt vna stas-
 tua corp̄alis rep̄ntans multos
 hoīes. constat q̄ illa ymago vel
 sp̄es statue hēret esse singulare
 p̄p̄riū s̄m q̄ esset i hac materia
 sed hēret esse om̄e s̄m q̄ eēt coīs
 rep̄ntatio plurimū. Et qz nature
 hūane s̄m absolutā cōsideracōez
 suā ouenit q̄ p̄dicat̄ de sorte. et
 racō sp̄ei nō cōuenit ei s̄m abso-
 lutā cōsiderationē suā. sed est de
 acc̄ntibus q̄ cōsequūtur eā s̄m
 esse qd̄ hēt in itellcū. ideo nomē
 sp̄ei nō p̄dicat̄ de sorte vt dis-
 catur sortes est sp̄es. qd̄ de nē-

cessitate acc̄deret si ratio speciei
 cōueniret hoīi s̄m esse suū qd̄
 habet i sorte. vel s̄m suā abso-
 lutā cōsiderationē s̄m quā est hō
Quicqd̄ em̄ cōuenit hoīi inq̄n-
 tum hō est p̄dicat̄ de sorte. et
 tamē p̄dicari ouenit generi p̄ se
 cū in eius diffinitōe cadat. p̄di-
 catio em̄ est quoddā qd̄ cōplec-
 titur actū itellcūs cōponētis et
 diuidentis habēs fūdamentū in
 re ip̄a. s̄m vnitatē eoz quoz vñ
 nū de altero dicit̄. vñ racō p̄dica-
 tionis p̄t includi in rōne hui? i
 tentiōis q̄ est gen? q̄ silitur p̄ ac-
 tū itellcūs cōpletur. nihilomi-
 nus tñ id cui itellcūs rōnē p̄di-
 cabilitatis attribuit cōponēs vñ
 nū cū altero nō est ip̄a intentio
 generis. sed pot̄ id cui itellcūs
 rōem generis attribuit. sicut qd̄
 significat̄ h̄ noīe aīal **S**ic ergo
 patet q̄liter eētia vel natuā se
 hēt ad rōnē sp̄ei. qz racō sp̄ei nō
 est de hīs que cōueniunt ei s̄m
 absolutā cōsiderationē suā. **N**ec
 est de acc̄ntibus que cōsequunt̄
 ip̄am s̄m esse qd̄ habet extra as-
 simā. vt albedo nigredo. h̄ de ac-
 cidētibus que cōsequunt̄ ip̄am
 s̄m esse qd̄ habet in intellectu.
 per hunc autē modum cōuenit

hbi rō gnīs et spēi vel drē

Nunc at restat vidē
p quē modū sit eēns
cia i sbnīs sepatis.
scz i aīa et itelligēcia
et cā pīa. Quāuis em simplici
tate pīe cāe oēs pbi cōcedant.
tū cōpōez ex mā et for qdā mtū
tur inducē i itelligēciis et i aīa
Cui? posiciōis auctor videt fuis
se. Avicēbrō auctor lib fōtis vi
te. tū h dās p hōz cōiter repūg
nat q eas sbnas sepatis a mā
noīant. et eas absqz omī mā eē
cōp bant. Cui? demonstracō ē po
tissima ex v̄tute itelligēdi q i eis
est. videm? em for s nō eē actu
itelligibiles nisi fm qd sepant
a mā et a cōditionib? materie.
nec efficiūt itelligibiles in actu
nisi p v̄tute sbne itelligētis fm
q recipiunt in ea et fm q cog
noscent p eā. vñ optet q in oī
sbna itelligēte sit oīno imūnis
tas a mā. ita q nō hēat mā p
tē sui. nec sit for ipīessa materie.
vt ē de formis corpālib? Nec e
tīa pt aliq̄s dicē q itelligēte nō
ipēdiat mā q libet h mā corpā
tū. si em h eēt rōne materie cor
pālis tū cū mā corpālis nō dis
cat nisi fm q stat sub for cor
pāli. tūc optet q mā hēret ipes

dire itelligētē a for corpāli. et
h nō pt eē. qz etiā ipā for corpā
lis actu itelligibilis ē sicut et ar
lie forme fm qd a mā abstrahū
tur. Vñ i aīa vel i itelligēcia nul
la ē cōpōitō ex mā et for vt hoc
mō accipiat in eis eēncia sicut i
sbnīs corpālib?. h est cōpōitō i
eis sbnīs simplici? forme et eē
Vñ in cōmēto none pōis libri
de caus? declarat q itellcūs etiā
hns ē for m et eē. et accipit ibi
for p ipā qdōitate? natūā sim
plicia. Et quō h sit planū. ē vidē
h mō qūqz se hnt adiūicē q v
nū ē cā alter? illud qd hz rōem
cause pt eē hre sine altero h nō
duertit. talis aut iuenit hūto
materie et fore. qz for dat eē ma
terie. et iō ipossibile ē eē mā m si
ne aliq̄ for. tū nō ē ipossibile ali
q̄ formā eē sine mā. forma em
in eo q ē for nō hz depēdētā ad
mā. h si iueiunt aliq̄ forme q
nō pnt eē nisi i mā. h accidit eis
fm q sūt distantes a pmo p̄n^o
qd ē act? p̄m? et purus. vñ ite
le forme q sūt p̄m̄q̄ssime pmo
p̄n^o sūt forme p se sine mā sbstā
stentes. nō em forma fm totū
genus suū materia indiget vt
dcm est. et huiusmōi forme sūt
intelligentie. Et ideo nō oportet

ut eēcie vel q̄dditates earū sbā
 nū sint aliud quā ip̄a forma in
 hoc ergo differt essentia substā
 cie cōposite et sb̄ne simpliciis. q̄
 eēcia sb̄ne cōposite nō tm̄ ē for̄
 s̄ cōplectit̄ māz et formā. eēcia
 aut̄ sb̄ne simpliciis ē for̄ tm̄. Et
 ex h̄ cānt̄ alie due dr̄. vna ē q̄
 eēcia sb̄ne cōposite p̄t significari
 vt totū l̄ vt ps qd̄ accidit p̄t
 materie de h̄ḡcoz vt dcm̄ ē. et iō
 nō q̄libet mō predicat̄ eēcia rei
 cōposite de ip̄a re cōposita. nō em̄
 p̄t dici q̄ h̄ sit q̄dditas sua. sed
 eēcia rei simpliciis q̄ est sua for̄
 nō p̄t significari nisi vt totū cū
 nihil sit ibi p̄ter for̄m̄ q̄i formā
 recipiēs. et iō q̄cūqz mō sumat̄
 eēcia sb̄ne simpliciis de ea p̄di-
 cat̄. **Vñ** Avicēna d̄t q̄ q̄dditas
 simpliciis est ip̄m met simplex
 qz nō ē aliqd̄ aliud recipiēs qd̄
 ditatē ip̄az. **Sed** d̄ia ē q̄ eē-
 cie rez cōpositaz ex eo q̄ recipiū-
 tur i mā siḡta mltiplicat̄ fm̄ di-
 uisionē ei. vñ cōtingit q̄ aliq̄
 sūt idē sp̄e et diuisa nūero. **Sz** cū
 eēcia simpliciis nō sit recepta in
 mā nō p̄t ibi eē talis mltiplica-
 tio. et iō optet vt nō iueiant̄ in
 illis sb̄nis plura idiuidua eiūs
 de sp̄e. s̄ q̄tq̄t sūt ibi idiuidua
 tot sūt ibi sp̄es. vt Avicēna ex-

p̄ssediāt. **Qu**iusmōi ḡ sb̄ne
 q̄uis sint forme tm̄ sine mā nō
 tm̄ in eis est oimoda simplicitas
 nec sūt act̄ pur̄. s̄ h̄nt p̄mixtō
 nē pōne. Et h̄ sic p̄t̄ quicqd̄ em̄
 nō est de itellcū eēcie et q̄ddita-
 tis h̄ ē aduēiens et faciēs cōposi-
 tionē cū eēcia. qz nulla eēcia
 sine his q̄ sūt ptes eēcie intelli-
 gi p̄t. Omis aut̄ eēcia vel q̄ddi-
 tas p̄t intelligi sine h̄ q̄ aliqd̄ in-
 telligat̄ de eē suo. possum̄ em̄ i-
 telligē qd̄ ē h̄ et fem̄. et tm̄ ig-
 norare an eē h̄eant̄ i rez natūā.
 ḡ p̄t̄ qz eē ē aliud ab eēcia vl̄
 q̄dditate. **N**isi forte sit aliq̄ res
 cui? q̄dditas sit suū eē et h̄ res
 nō p̄t eē nisi vna. et p̄terea qz i
 possibile ē vt fiat plurificacō ali-
 cui? nisi p̄ addicōez alie? dr̄. si
 aut̄ mltiplicat̄ nā ḡnis in sp̄es.
Vel p̄ h̄ q̄ for̄ recipit̄ in diuisis
 materijs. sic mltiplicat̄ nā sp̄e
 i diuisis idiuiduis. **Vel** p̄ h̄ q̄ v-
 nū ē absolutū et aliud i aliq̄ est
 receptū. sicut si eēt qd̄a color se-
 patus eēt aliq̄ a calōe nō sepa-
 to ex ip̄a sua sepacōe. **S**i at̄ po-
 nat̄ aliq̄ res q̄ sit eē tm̄ ita vt ip̄
 sū eē sit sb̄stēs. h̄ eē nō recipiet
 addicōnē dr̄. qz iā nō eēt esse
 tm̄ s̄ eē et p̄ter h̄ aliq̄ forma. **E**t
 multomin? recipiet addicōnē

materie Quia iam est esse non subsi-
stens sed materiale. **V**n relinq-
tur qd talis res qd sic est suu esse.
non potest esse nisi vna. **V**n oportet
qd in quolibet alia re preter ea
aliud sit esse suu et aliud quid-
ditas vel natura seu forma sua.
Vnde optet qd in intelligencijs sit
esse pter forma. et ideo dicitur qd intel-
ligencia sit forma et esse. **O**e aut qd
dicitur alicui vel e causatu ex pnci-
pijs nature sue sicut risibile i ho-
ne. vel adueit ab aliq pno extri-
seco sicut lumē est i aere ex influē-
cia solis. non aut pt esse qd ipm esse
sit catu ab ipa for vel qdditate
rei dico sicut ex ea efficiēte. qd sic
aliq res eet sui ipius ca et aliq
res se ipam i esse pducet. qd est i
possibile. **g**o optet qd ois talis res
cuius esse e aliud qd natura sua heat
esse ab alio. **E**t qd oē qd p aliud
est reducitur ad id qd p se e sicut
ad ca pma. optet qd sit aliq res
qd sit ca eendi oib. eo qd ipa est
esse tm. alias uret i infinitu i caus.
cu ois res qd non e esse tm heat cam
sui esse sicut dicitur e p t3 g. qd intelli-
gencia e forma et esse et qd h3 esse a
prio ente qd e esse tm. et h3 e pna
ca qd est de. **O**e aut qd recipit ali-
qd ab alio e i pna resp cu illi.
et h3 qd e receptu i eo e actus ei.

go optet qd ipa qdditas vel for-
q est i intelligencia sit i pna respe-
ctu esse illi. qd a deo recipit. et il-
lud esse receptu e p modu actus. et
ita iuenit pna et actus i intelli-
gencijs. non tm ma et for nisi equo-
ce. **V**n etia pati recipit subiectu esse
et alia huius q vident reb. rōe
materie ducere equo-
ce ducunt
subiectis intellcualib. et corp alib.
vt i t3o de aia dt cometator. **E**t
qd vt dicitur e intelligencia qdditas
est ipa intelligencia. ideo qdditas vel
essentia ei est ipm qd est ipa. et
sui esse receptu a deo e ipm q sub-
sistit i rez natura. **E**t ppter h3 a q
busda dicitur huius subiecti coponi
ex q est qd e. vel ex qd et ex qd vt
dicitur boetius. **E**t qd in intelligencijs
ponit pna et actus non erit diffi-
cile iuenire multitudinē intelligencia-
ru. qd eet impossibile si nulla pna
in eis eet. **V**n dicit cometator in
t3o de aia. **S**i natura intellcus
possibilis eet ignota non possemus
iuenire multitudinē i subiectis sepa-
tis. **E**st g. distinctio earum ad iua-
ce huius gradu pna et actus. ita qd intel-
ligencia superior q magis ppin-
q est prio plus h3 de actu et min-
de pna. et sic de alijs. et hoc com-
plet in aia huana q t3 ultimū
gradu in subiectis intellcualib. vñ

intellectus possibilis eius se habet ad
 foris intelligibiles sicut materia prima
 que tenet ultimum gradum in esse se habet
 ad foris sensibilis. ut commenta-
 tor in tractatu de anima dicit. et ideo
 philosophus compatit eum tabule rasei que
 nihil pictum est. Et propter hoc inter alia
 habet sensibiles plus habet
 de potentia et ideo efficitur in terminis propriis
 rebus materialibus. ut materialis res traha-
 tur ad participandum esse suum. ita quod ex
 anima et corpore resultat esse unum in ve-
 no composito. quod illud esse putatur
 anime non fit dependens a corpore. et post
 istam formam que est anima inveniunt alie
 forme plures de potentia habentes et ma-
 gis propriam materiam in terminis ut esse earum
 sine materia non est in quibus iuvenit etiam
 ordo et gradus usque ad primas for-
 mas elementorum que sunt propriissime
 materie. unde nec aliquam operationem
 habent nisi secundum exigentiam quantitati acti-
 uarum et passivarum et aliarum quibus
 materia ad foris disponit.

Non visum potest quod esse
 anima in diuisis inuenit. In-
 uenit enim triplex mo-
 dus habendi essentiam in sub-
 stantiis. aliquod enim est sicut deus cuius
 essentia est ipsum met suum esse. et ideo in-
 ueniunt aliqui philosophi dicentes quod deus
 non habet quodditatem vel essentiam. quod esse
 anima sua non est aliud quam esse eius. Et ex

hoc sequitur quod ipse non sit in genere. Ratio
 quod omne quod est in genere oportet quod habeat
 quodditatem prout esse suum. cum quodditas
 vel natura speciei per genus non distin-
 guat secundum rationem naturam in illis quod est
 genus vel species. sed esse diuisum est in diu-
 sis. Nec oportet si dicamus quod deus est
 esse terminum ut in illorum errore iudicamus quod
 dixerunt quod deus est esse vel quod quilibet
 res formaliter est. hoc enim esse dei est
 huiusmodi conditionis ut nulla additio
 sibi fieri potest. unde propter ipsam sua
 puritatem est esse distinctum ab omni es-
 se. propter quod in commento nonne propter
 librum de causis dicitur quod indiuiduam pri-
 me cause que est esse terminum est per puram bona-
 tem eius. Esse autem omne sicut in intellectu
 suo non includit aliquam additionem
 ita non includit in intellectu suo passio-
 nem additionis. quod si hoc esset non pos-
 set intelligi esse in quo super esse aliud
 additur. Similiter etiam quodvis sit
 esse terminum non terminum oportet quod deficiat ei a-
 liqua perfectiones et nobilitates que sunt
 in omnibus generibus. propter quod per-
 fectum simpliciter dicitur. ut dicit philosophus et
 commentator quanto metaphisice. sed habet
 eas modo excellentiori omnibus rebus. et
 in eo unum sunt. sed in aliis diuisitate
 habent. Et hoc est quod omnes ille perfectiones
 conueniunt sibi secundum esse suum simpliciter.
 Sicut si aliquis per unam quantita-
 tem posset efficere omnes operas.

cones oim qlitatu i vna illa qlit
tate oes qlitates heret esse et ita
de? in ipo ee suo oes pfoes hnt
Secdo mo iucit eencia i sbnhs
creatis itellcualib? i qb? e aliud
ee q eencia eoz. qnis eencia fit
fine ma. vn ee eaz no e absolus
tu h receptu a io limitatu a fini
tu e ad capacitate natue recipie
tis. h na vel qdditas eoz e abso
luta a no recepta i aliq ma. et io
dz i h^o de caus? q itelligencie fut
ifinite iferi? h finite supius. fut
em finite q ad ee suu qd a supe
riori recipiut. no tn finit iferi?
qz eaz forme no limitat ad ca
pacitate alic? materie recipietis
eas **E**t io in tlib? sbnhs no iue
nit mltitudo idiuuoz vt dem
est nisi i aia huana ppter corp?
cui vni. et licet idiuuaco ei?
ex corpe occasionalit dependeat
qntu ad sua icbacoez. qz no ac
qnt ei ee idiuuui nisi ex corpe
cui? e act? no tn optet vt sub
tracto corpe idiuuaco pereat
aie? qz qnis heat ee absolutu tn
exq sibi acqntu e ee idiuuatu
ex h q fca e forma hui? corpis
io ee sp remaet idiuuatu. **E**t
io dicit **A**uicena q idiuuaco
aiaru vel mltiplicatio dependet a
corpe qntu ad sui pncipiū. h no

qntu ad sui fine **E**t qz i istis
sbnhs qdditas no e ide qd ee io
fut ordiabiles i pnto. et pteia
iuemr i eis gen? spes et dia. q
uis eaz dre ppe nob occulte fut
In reb? em sensibilib? ipe dre
eenciales nob aliqn fut occulte
vn significat p dras accntales q
ex eenciale? oriut sicut ca fig?
ficat p effem suu. sicut bipes po
mf dia hois. accnta at ppa sba
ru immaliu nob ignota fut. vn
dre earu nec p se nec p accns a
nob figri pnt **H**oc aut sciendu e
q no eode mo fut gen? et dia
i illis sbnhs et i sbnhs sensibili
bus. qz i sbnhs sensibilib? futur
gen? ab eo qd est male i re. dia
vo ab eo qd e formale i ipa **V**n
Auicena dt i pn^o sui libri de aia
q forma i reb? oppositis ex ma et
for e dia simplex ei? qd constituit
ex illa. no aut ita qd ipa for fit
dia. h qz dre pncipiū. vt ide dt
i sua metaphica. **E**t dz talis dia
ee dia simplex qz fut ab eo qd
e ps qdditatis rei. s. for. **C**u aut
sbne imales fut simplices qddi
tates no pt capi dia ab eo qd e
ps qdditatis h a tota qdditate
Et io i pn^o de aia dicit **A**uicena
q dia; simplice no hnt nisi spes
qz eentie fut oposite ex ma a for

Similit̄ etiā in eis ex tota eēns
 dia hūtur gen? mō tū dñtū. v-
 na em sbna sepata cōuenit cū a
 lia in imaterialitate. et dñt ab
 iuicē in ḡdu p̄fōm̄is s̄m̄i recess
 fū a p̄nit̄itate et accessū ad actū
 purū. et iō ex eo qd̄ cōseq̄t̄ illas
 iq̄ntū sūt imales sūt i eis gen?
 sicut ē itellcūalitas vel aliqd̄ hu
 iusmōi. ab eo at̄ qd̄ cōseq̄t̄ i ip̄is
 ḡdū p̄fōm̄is sūt i eis v̄tā nob
 tū ignota. **N**ec optet has dñas
 eē accētes qz sūt s̄m̄i maiorē et
 minorē p̄fōnē q̄ non diuificat
 sp̄z. **S**rad? em p̄fōm̄is i recipiē
 dō formā eādē nō diuificat sp̄z
 sicut albi? et min? albū i p̄t̄is
 p̄ando albedinē sūt eiusdē rois. s̄
 diuifus ḡdus p̄fōm̄is i ip̄is for
 mis vel natūis p̄t̄ipatis sp̄em
 diuificat. sicut nā p̄cedit p̄ gra
 dus de plātis ad aialia p̄ qd̄a q̄
 sūt media int̄ aialia et plātas
 s̄m̄i p̄h̄m i 1° de aialib?. nec itez
 rū ē necārū vt diu^o itellcūaliū
 sbnāz sūt p̄ duas dñas v̄as. qz
 h̄ ip̄ossibile est accidē i oib?. vt
 p̄hus dicit i v̄ndecio de aialib?.
Tercō iuenit̄ eēncia i sbñis cōs
 positis ex mā et forma i q̄bus et
 esse ē receptū et finitū p̄p̄ h̄ qz
 ab alio eē h̄nt. et itez nā vel qd̄
 ditas eaz ē recepta in mā siḡta

et iō sūt finite et sup̄ius et ifren?
 et i eis p̄pter diuifioez siḡte ma
 tere possibilibis ē mltiplicacō idi
 uduoz i vna sp̄e. et in his qlit̄
 h̄eat se eēncia ad int̄t̄ioes logi
 cas sup̄radc̄m est sufficiēter

Nunc restat vidē qz
 mō sit eēncia i accēns
 t̄ib?. qlit̄ em sit i oib?
 bus sbñis dcm ē. et
 qz vt dcm ē eēncia ē illud qd̄ p̄
 diffinicoz siḡt. optet vt eo mō
 h̄eant eēncia q̄ h̄nt diffinicoez.
 diffinicoē at̄ h̄nt incōpletā qz
 nō p̄nt diffini nisi ponat̄ sbiect
 tū i eoz diffinicoē. et h̄ iō est qz
 nō h̄nt eē p̄ se absolutū a sbiec
 to. s̄ sicut ex forma et mā relinq̄
 tur esse sbnale qm̄ cōponit̄. ita ex
 accēte et sbiecto relinq̄t̄ eē accē
 dētale qm̄ accēns sbne adueit̄. et
 iō nec etiā for̄ sbnal̄ cōpletā eēn
 ciā h̄z sine mā qz i diffinicoē for
 me sbālis optet qz ponat̄ id eē
 est for̄. et iō diffinicoē ei? ē p̄ ad
 dicioē alic? qd̄ est ex gen? ei?
 sic et diffinicoē forme accēnt̄. Vñ
 in diffinicoē aie ponit̄ corpus a
 naturali p̄ho q̄ cōsiderat aiaz so
 lū inq̄ntū ē forma p̄h̄ia corpis.
Sz tū int̄ for̄s sbāles et accēnta
 les h̄ int̄ ē. qz sicut for̄ sbnalis
 nō h̄t p̄ se eē absolutū sine eo

cui adueit. ita nec illud cui ad-
ueit. s. mateia. Et iō ex cognicōe
vtriusq; relinqt̄ illud eē i q̄ res
p se s̄sistit. et ex eis effiat vnū
p se p̄t qd̄ ex cōiūctōe eoz res
liq̄tur eēcia qd̄a. Vñ forma q̄
uis i se cōsiderata nō hēt cōpleta
rōez eēcie. tñ ē ps eēcie cōplete.
S; illud cui adueit accēs i se ē
cōpletū s̄sistēs i suo eē. s. qd̄e
eē naturalit̄ p̄cedit accēs qd̄ su-
pueit. Et iō accēs supuenēs ex
cōiūctōe sui cū eo cui adueit nō
causat illd̄ eē i q̄ res s̄sistit et p
qd̄ res ē ens p se. s. cāt qd̄a eē
2^m fine q̄ res s̄sistēs itelligi p̄t
eē. sicut p^m p̄t itelligi eē fine 2°.
Vñ ex accēte et s̄biectō nō effi-
ciat vnū p se s; vnū p accēs. Et
iō ex eoz cōiūctōe nō resultat ef-
fēcia qd̄a simplr sic ex cōiūctōe
forme cū mā. p̄pter qd̄ accēs ne-
q; rōem cōplete eēcie h; nec ps
cōplete eēcie ē. s. sicut ē ens s̄m
qd̄ ita eēcia s̄m qd̄ h; S; illd̄
qd̄ dī p̄mū maxie et v̄s̄s̄e i q̄lis
bet ḡne ē cā eoz q̄ sūt p̄t? i illo
ḡne. sicut ignis q̄ ē i fine calidit̄-
tatis ē cā caloris i alijs reb; cali-
dis. vt i 2° methaphisice dī. Et iō
s̄bna q̄ ē p̄mū i ḡne entis v̄s̄s̄e
q̄ maxie eēcia h̄ns. optet q̄ sit
cā accētū q̄ secūd̄ arto q̄ q̄i s̄m

qd̄ rōem entis p̄cipāt. Qd̄ tñ
diuisimode cōtingit. qz em̄ p̄tes
s̄bne sūt forma q̄ mateia iō qd̄a
cōsequūt̄ p̄nciplr formā et qd̄a
materiā. Forma aut̄ aliq̄ iuenit̄
cui? eē nō depēdet ad materiā vt
aīa itellectia. mateia vō nō hēt
eē nisi p formā. Vñ i accētib;
q̄ cōsequūt̄ formā ē aliq̄ qd̄
nō h; cōiūctōez cū materiā sicut
est itelligē qd̄ nō fit p organū
corpale. sicut p̄bat p̄hus 3° de
aīa. Aliq̄ vō sūt ex cōtib; for-
mā q̄ h̄nt cōiūctōez cū materiā si-
cut s̄tare. S; nullū accēs cōseq̄-
tur materiā sine cōiūctōe forme.
In h̄is tñ accētib; q̄ materiā
cōsequūt̄ iuenit̄ q̄ dā diuisitas. q̄
dā em̄ accētia cōsequūt̄ mate-
riā s̄m ordinē quē h; ad formā
sp̄alē. sicut masculinū et feim i
aīalib;. qz diuisitas ad māz re-
duat̄ vt dī de cō methaphisice.
Vñ r̄mota forma aīal̄ dca accēt-
ia nō r̄manēt nisi equoce. Que
dā vō cōsequūt̄ māz s̄m ordinē
quē h; ad formā ḡnalē. et iō re-
mota forma sp̄ali adhuc i ea re
manēt. sicut nigredō cutis i et̄bi
ope ex cōmixtōe elemētōz nō ex
rōe aīe. et ideo post mortē reman-
net i eo. Et qz vnaq; res idi-
uiduat̄ p materiā q̄ collocat̄ i

gñe vel i spē p suā formā. iō ac
 cōdēcia q̄ cōsequūt mām sūt ac
 cōdēcia idiuūdu. s̄m q̄ idiuūda
 eiusdē spēi ab iūicē drūt. Accōs
 cōdēcia vō q̄ cōsequūt formā sūt p̄p̄e
 passiōes vel gñis vel spēi. vñ iue
 niūt in oib? p̄ncipātib? nām
 gñis vel spēi sicut r̄sibile cōseq̄t
 formā i hōie. qz r̄sus cōtingit ex
 aliq̄ app̄hēsiōe cōuenientis rei l'
 dēcābilis aie hōis. **C**ōdēdu
 et ē qz accōdēcia aliq̄n ex p̄ncipīs
 eēncialib? cānt s̄m actū p̄fectū
 sicut calor i igne q̄ sp̄ actu ē cali
 dus aliq̄n vō s̄m aptitudinē tm̄
 sēd cōplēmetū accidit ex agente
 extēriōri. sicut diaphōneitas i ae
 re q̄ cōplē p̄ corp? lucidū extēri?
 et i talib? aptitudo ē accōs inse
 pabile. s̄ cōplēmetū qd̄ aduenit
 ex aliq̄ p̄ncipio qd̄ est ex eēnciā
 rei ita qz nō itrat cōstitutōez rei ē
 sepabile sicut mouei et huiōi ac
 cōdēcia. **C**ōdēdu tm̄ est qz i accōs
 bus alio mō sūtur gen? drā et
 spēi q̄ i s̄bñis. qz em̄ i s̄bñis
 ex forma s̄bāli et mā effiat p̄ se
 vñ. vna qd̄a natuā ex eaz cō
 iūctiōe resultate q̄ p̄p̄e i p̄nto
 s̄bñe collocat. iō i s̄bñis noīa cō
 creta q̄ cōpositū significat p̄p̄e i ge
 nere eē dicūt. sicut spēi vel gñis
 ut hō vel aīal. nō aut forma vel

mā est s̄ mō i p̄nto nisi p̄ reduc
 tiōne sicut p̄ncipia i gñe eē dicū
 tur. s̄ ex accōte et s̄bictō nō fit
 vñ p̄ se. vñ nō resultat ex eoz
 vñione vel cōiūctiōe aliq̄ natuā
 cui intēcio geneis vel spēi possit
 attribui. Vñ noīa accōtalia et
 cōcretie dēcā nō ponūtur i p̄nto
 siue i genē sicut spēi l' gen? ut
 albū et musicū nisi p̄ reductiōez
 s̄ solū s̄m qz i abstracto signē.
 ut albedo et musica. qz accōtia
 nō cōponūt ex materia et forma
 ideo nō p̄t i eis sumi gen? a mā
 et drā a forma sicut i s̄bñis cō
 positis. **S**z optet ut gen? p̄mū su
 mat ex ip̄o modo eēndi s̄m qz
 ens diuisimode s̄m p̄us et poste
 rius dicat de dēcā genērib? p̄nto
 rū. sicut dicat q̄ntitas ex eo qz ē
 mēsurā s̄bñe. Et q̄litas s̄m qz ē
 dispositō s̄bñe s̄m p̄hm 9° mes
 thaphice. Dr̄ne vō i eis sumūt
 ex diuisitate p̄ncipioz ex quib?
 cānt. et qz p̄p̄e passiōes ex pro
 priis p̄ncipīs s̄bicti cānt ideo
 s̄bictū ponit i diffiniciōe eoz lo
 cō dr̄ne. si i abstracto diffiniat
 s̄m qz sūt p̄p̄e i genē. sicut dē
 qz finitas ē curuitas nasi. s̄ eō
 uerso eēt si eoz diffiniciō sumē
 tur s̄m qz cōcretie dicūt. sic em̄
 s̄bictū i eoz diffiniciōe ponētur

hicut gen⁹. qz tūc diffimrent p
modū sbūaz cōpositaz ī qb⁹ rō
geneis fuitur a mā. hicut dīam⁹
qz fm⁹ ē nāsus aru⁹. **D**iliter
etiā ē si vnū accūs sit alter⁹ ac
adētis pncipiū. hicut pncipiū res
lacōis ē actio a passio a qntitas
et iō fm s⁹ diffmit pbus relacōz
ī qnto methaphice. **S**z qz ppa
pncipia accntū nō sp sūt maife
sta iō qnz sumim⁹ drās accntū
ex eoz effectib⁹. hicut cōgregati
uū et disgregatū dīcūt drē co
loris q cānt ex abūdātia l pau
citate lucis. ex q diūse spēs co
loris cānt. **D**ic g^o ptz quō eēn
cia ī sbūis et accntib⁹ iuenit⁹.
et quō ī sbūis cōpositis a simpli
ab⁹. et qlit ī hīs oib⁹ intēcio
nes vles logice iueniūt. **E**xcept
to p^o qd ē ī fine simplicitatis. cui
nō dicit rō geneis vel spēi et p
cūs nec drē ppter suā simplici
tate. **I**n q sit finis et cōsumacio
hui⁹ sermōis. **A**men.

Tradatū⁹ cōpendiosissim⁹
de ente et eēcia ititulatus. īnc
fignis philosophi sancti **T**ho
me de **A**qno sacre theologie doc
toris pclarissim⁹. finit felicit.

